

Na osnovu člana 81. stava 6. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br: 2/06, 72/07 i 32/08), federalni ministar prostornog uređenja, donosi

PRAVILNIK O TEHNIČKIM SVOJSTVIMA

ZA PROZORE I VRATA

Član 1.

Ovim pravilnikom se, u svrhu ispunjavanja bitnih zahtjeva za građevinu, propisuju tehnička svojstva i drugi zahtjevi za građevinske proizvode – prozore i vrata koji se ugrađuju u građevine (u daljnjem tekstu: prozori i vrata), način potvrđivanja usklađenosti prozora i vrata s navedenim zahtjevima.

Član 2.

Vrata i prozori u smislu ovoga pravilnika su vrata namijenjena isključivo prolazu pješaka. Prozorima i vratima u smislu ovoga pravilnika smatraju se:

- 1) vanjski prozori i vrata ugrađeni u građevinske otvore izgrađenih dijelova koji razdvajaju unutrašnji prostor građevine od vanjskog prostora,
- 2) ostali prozori i vrata na koje se odnose zahtjevi otpornosti na opterećenje vjetrom, vodonepropusnosti, propusnosti zraka, prolaska topline, zvučne izolacije te otpornosti na požar i propuštanje dima.

Prozorima i vratima smatraju se i stijene, po konstrukciji slične prozorima i vratima, koje se ugrađuju u građevinske otvore na isti način kao prozori i vrata, ako se na njih odnose uvjeti odnosno zahtjevi iz stava 1. ovoga člana.

Član 3.

Odredbе ovog pravilnika ne primjenjuju se na:

- 1) vrata i stijene izrađene u potpunosti od stakla,
- 2) rotirajuća vrata,
- 3) vrata opremljena mehaničkim pogonom,
- 4) ostakljene krovne konstrukcije i druge krovne konstrukcije sličnog pokrova,
- 5) ovješene fasade,
- 6) garažna vrata, industrijska vrata i vrata za skloništa.

Član 4.

Tehnička svojstva prozora i vrata moraju biti takva da, u predviđenom roku trajanja građevine, uz propisanu odnosno projektom određenu ugradnju i održavanje, podnesu sve utjecaje uobičajene upotrebe i utjecaje okoline, tako da građevina u koju su ugrađeni ispunjava bitne zahtjeve.

Član 5.

Prozori i vrata proizvode se u proizvodnim pogonima izvan gradilišta.

Član 6.

Prozori i vrata smiju se ugraditi u građevinu ako ispunjavaju zahtjeve propisane ovim pravilnikom i ako su za prozor i vrata izdate izjave o usklađenosti propisane odredbama Pravilnika o certifikaciji građevinskih proizvoda, materijala i opreme koje su u upotrebi odnosno koje se ugrađuju („Službene novine Federacije BiH“, broj:81/07).

Prozori i vrata koji se ugrađuju između prostora i/ili prostorija koje pripadaju različitim požarnim sektorima smiju se ugraditi u građevinu ako ispunjavaju uvjet iz stava 1. ovog člana i ako je za njih izdata potvrda o usklađenosti propisana priznatim tehničkim pravilima iz člana 16. ovog pravilnika.

Prozori i/ili vrata proizvedeni prema projektu za potrebe ugradnje u tu građevinu, smiju se ugraditi ako je za prozor i vrata dokazana upotrebljivost u skladu s projektom i ovim pravilnikom.

Član 7.

Dokumentacija s kojom se isporučuju prozori i/ili vrata mora sadržavati:

- 1) podatke koji povezuju radnje i dokumentaciju o usklađenosti prozora i vrata i izjave o usklađenosti iz stava 1. ovoga člana odnosno potvrde o usklađenosti iz stava 2. ovoga člana,
- 2) podatke u vezi s označavanjem prozora odnosno vrata propisane u Prilogu iz člana 9. stava 1. ovoga pravilnika i
- 3) druge podatke značajne za rukovanje, prevoz, pretovar, skladištenje, ugradnju, upotrebu i održavanje prozora i/ili vrata te za njihov uticaj na bitna svojstva i trajnost građevine.

Član 8.

U slučaju neusklađenosti prozora odnosno vrata s tehničkim specifikacijama ili projektom za taj građevinski proizvod, proizvođač prozora i/ili vrata mora odmah prekinuti njihovu proizvodnju i poduzeti mjere radi utvrđivanja i otklanjanja grešaka koje su neusklađenost uzrokovale.

Ako dođe do isporuke neusklađenog prozora i/ili vrata proizvođač odnosno uvoznik mora, bez odgode, o neusklađenosti toga građevinskog proizvoda obavijestiti sve kupce, distributere, ovlašteno pravno lice koje je sudjelovalo u potvrđivanju usklađenosti i Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

Proizvođač odnosno uvoznik i distributer prozora i/ili vrata, te izvođač građevine, dužni su poduzeti odgovarajuće mjere u cilju održavanja svojstava prozora i vrata tokom rukovanja, prevoza, pretovara, skladištenja i njihove ugradnje u građevinu.

Član 9.

Tehnička svojstva i njihovo specificiranje, potvrđivanje usklađenosti, dokazivanje upotrebljivosti, označavanje i ispitivanje prozora i vrata, te potrebni kontrolni postupci kao i drugi zahtjevi koje moraju ispunjavati prozori i vrata, određeni su u Prilogu ovog pravilnika.

Potvrđivanje usklađenosti prozora i vrata koji nisu obuhvaćeni normama ili znatno odstupaju od normi na koje upućuje Prilog iz stava 1. ovoga člana, provodi se prema tehničkim dopuštjenjima za te građevinske proizvode.

Potvrđivanje usklađenosti u smislu st. 1. i 2. ovoga člana obuhvaća radnje ocjenjivanja usklađenosti prozora i vrata.

Član 10.

Svojstva prozora i vrata za predvidive uvjete uobičajene upotrebe građevine i predvidive uticaje okoliša na građevinu u njezinom projektiranom upotrebnom vijeku moraju se odrediti projektom građevine, osobito u vezi:

- 1) otpornosti na opterećenje vjetrom koja mora odgovarati predviđenom djelovanju vjetra,
- 2) vodonepropusnosti koja mora odgovarati uticaju kiše pri predviđenom djelovanju vjetra,
- 3) propusnosti zraka, za prozore i vrata koji se ugrađuju u prostorima i prostorijama koje moraju ispunjavati uvjete izmjene zraka i/ili toplinskih gubitaka provjetravanjem (kuhinje, kupaonice, radne i pomoćne prostorije i sl.) u skladu sa odredbama posebnog propisa,
- 4) prolaska toplote, za prozore i vrata koji se ugrađuju između vanjskog prostora i grijanih prostorija odnosno između prostorija koje imaju različitu unutarnju projektnu temperaturu u skladu sa odredbama posebnog propisa,
- 5) zvučne izolacije za prozore i vrata koji se ugrađuju između prostora i/ili prostorija s različitim nivoima buke u skladu sa odredbama posebnog propisa,
- 6) otpornosti na požar i propuštanje dima za prozore i vrata koji se ugrađuju između prostora i/ili prostorija koje pripadaju različitim požarnim sektorima u skladu sa odredbama posebnog propisa.

Uvjeti za ugradnju, upotrebu i održavanje prozora i vrata moraju se odrediti projektom građevine tako da se ispune bitni zahtjevi i drugi uvjeti koje mora ispunjavati građevina.

Ako je projektirani upotrební vijek građevine duži od projektiranog upotrebnog vijeka prozora i/ili vrata, projektom se moraju odrediti uvjeti i način njihove zamjene.

Član 11.

Ako se prozori i/ili vrata proizvode prema projektu, tada glavni projekt mora u programu kontrole i osiguranja kvaliteta sadržavati zahtjeve u vezi karakteristika prozora odnosno vrata i postupaka dokazivanja njihove upotrebljivosti, najmanje na nivou određenom normama na koje upućuje Prilog iz člana 9. stav 1. ovoga pravilnika.

Član 12.

Kod rekonstrukcije odnosno adaptacije građevine, novougrađeni prozori i/ili vrata smiju imati jednaka ili povoljnija svojstva od postojećih ugrađenih prozora i vrata odgovarajućeg položaja i namjene u građevini, a dokazivanje upotrebljivosti tih prozora odnosno vrata provodi se odgovarajućom primjenom normi na koje upućuje Prilog iz člana 9. stav 1. ovoga pravilnika. Kod održavanja građevine odgovarajuće se primjenjuju odredbe stava 1. ovoga člana, s tim da se ne smije mijenjati oblik i veličina zamijenjenih prozora odnosno vrata.

Član 13.

Ugradnja i održavanje prozora odnosno vrata određenih projektom moraju biti takvi da osiguraju ispunjavanje projektom određenih svojstava prozora i/ili vrata i ispunjavanje drugih uvjeta iz člana 10. ovoga pravilnika.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 14.

U građevinu koja se izvodi prema odobrenju za građenje čiji je sastavni dio glavni projekt izrađen u skladu s priznatim tehničkim pravilima koja se odnose na prozore i vrata smiju se ugrađivati prozori i vrata specifičirani prema ovom pravilniku uz uvjet da:

1) imaju odgovarajuća tehnička svojstva i na odgovarajući način ispunjavaju druge zahtjeve određene glavnim projektom, i

2) da je to određeno izvedbenim projektom i da je u skladu s njim utvrđeno da su upotrebljivi za tu građevinu uključujući uvjete njezine upotrebe i uticaje okoline.

Član 15.

Danom stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje primjena priznatih tehničkih pravila sadržanih u Pravilniku o tehničkim normativima za projektiranje i izvođenje završnih radova u građevinarstvu («Službeni list SRBiH», broj: 21/90), te priznata tehnička pravila i tehničke specifikacije na primjenu kojih ta priznata tehnička pravila upućuju, a koji su u suprotnosti s odredbama ovoga pravilnika.

Postupci izdavanja svjedodžbi o ispitivanju prozora i vrata prema priznatim tehničkim pravilima iz stava 1. ovoga člana započeti do 30.06.2009. godine dovršit će se prema tim tehničkim pravilima.

Svjedodžbe o ispitivanju prozora i vrata izdate prema priznatim tehničkim pravilima iz stava 1. ovoga člana priznaju se kao dokaz upotrebljivosti tih građevnih proizvoda do datuma važenja koji je u njima određen, ali ne kasnije od 30.06.2009. godine.

Na osnovu glavnog projekta u kojem su prozori i vrata specificirani prema priznatim tehničkim pravilima iz stava 1. ovoga člana može se izdati odobrenje za građenje ako je zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje zajedno s glavnim projektom podnesen do 30.06.2009. godine

Član 16.

Do potpisivanja ugovora kojim se uređuje područje građevinskih proizvoda između Bosne i Hercegovine i Europske unije način označavanja prozora i vrata i svjedožbe o ispitivanju na teritoriji Federacije BiH, priznaju se kao dokaz valjanosti od strane registriranih i osposobljenih organizacija a u skladu s ovim pravilnikom, odnosno bosanskohercegovačkim normama donesenim u skladu s načelima usklađivanja europskog zakonodavstva.

Član 17.

Nakon potpisivanja ugovora iz člana 16. ovog pravilnika i u skladu s tim ugovorom, za projektiranje, izvođenje i održavanje građevina mogu se upotrebljavati i prozori i vrata usklađeni sa harmoniziranim tehničkim specifikacijama na koje ovaj pravilnik ne upućuje ako:

- 1) su naslovi, referencijske oznake i datum početka primjene tih tehničkih specifikacija, te datum završetka istovremene primjene oprečnih nacionalnih tehničkih specifikacija objavljeni u službenom glasniku Europske unije,
- 2) je za te prozore i vrata potvrđena usklađenost s tim tehničkim specifikacijama,
- 3) su ti prozori i vrata upotrebljivi u Bosni i Hercegovini s obzirom na geografske, klimatske i druge osobitosti Bosne i Hercegovine.

U građevinu koja se izvodi prema odobrenju za građenje čiji je sastavni dio glavni projekt izrađen u skladu s tehničkim specifikacijama na koje upućuje ovaj pravilnik, prozori i vrata iz stava 1. ovoga člana smiju se ugraditi ako imaju odgovarajuća ili povoljnija tehnička svojstva, ako je to određeno izvedbenim projektom i ako je u skladu s tim projektom utvrđeno da je upotrebljiv za tu građevinu uključujući uvjete njihove ugradnje i uticaje okoline.

Član 18.

Prilog iz člana 9. stav 1. ovog pravilnika sastavni je dio ovog pravilnika.

Član 19.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u » Službenim novinama Federacije BiH«.

Broj: 01-02-2-208/08
Sarajevo, januar 2009. godine

MINISTAR

mr.sc. Salko Obhodaš, s.r.

PRILOG

»TEHNIČKA SVOJSTVA I DRUGI ZAHTJEVI ZA PROZORE I VRATA, TE NAČIN POTVRĐIVANJA USKLAĐENOSTI«

1. Područje primjene

1.1. Ovim Prilogom se određuju tehnička svojstva i drugi zahtjevi za prozore i vrata, te način potvrđivanja usklađenosti prozora i vrata, ako ovim pravilnikom nije drukčije propisano.

1.2. Tehnička svojstva i drugi zahtjevi, te potvrđivanje usklađenosti prozora i vrata određuju se odnosno provode, zavisno od vrste prozora i/ili vrata, prema normama iz tačke 6.2.1. ovog Priloga, normama na koje te norme upućuju i odredbama ovoga pravilnika, te u skladu s posebnim propisom.

2. Specificirana svojstva, potvrđivanje usklađenosti i označavanje

2.1. Specificirana svojstva

2.1.1. Tehnička svojstva prozora i vrata, zavisno od vrste prozora i vrata moraju ispunjavati opće i posebne zahtjeve bitne za njihovu krajnju namjenu u građevini i moraju biti specificirana prema normi BAS EN 14351-1 odnosno prema posebnom propisu.

2.1.2. Prozori i vrata prema podjeli u normi BAS EN 14351-1, te ostali prozori i vrata na koje se odnose zahtjevi otpornosti na opterećenje vjetrom, vodonepropusnosti, propusnosti zraka, prolaska topline i zvučne izolacije, moraju se specificirati prema toj normi.

2.1.3. Prozori i vrata koji se nalaze između prostora različitih požarnih sektora u pogledu otpornosti na požar i propuštanja dima moraju se specificirati u skladu s posebnim propisom.

2.1.4. Svojstva prozora i vrata moraju biti specificirana u projektu građevine.

2.1.4.1. Svojstvo propusnosti zraka obvezno se specificira.

2.1.4.2. Svojstvo otpornosti na opterećenje vjetrom, vodonepropusnosti, prolaska topline, zvučne izolacije te otpornost na požar i propuštanje dima mora se specificirati u zavisnosti od namjene i položaja prozora ili vrata u građevini i uvjetima njezine upotrebe.

2.2. Potvrđivanje usklađenosti

2.2.1. Potvrđivanje usklađenosti prozora i/ili vrata na koje se primjenjuje ovaj Prilog u pogledu svojstava propusnosti zraka, otpornosti na opterećenje vjetrom, vodonepropusnosti, prolaska topline i zvučne izolacije provodi se, zavisno od vrste prozora i vrata, prema odredbama Dodatka za norme BAS EN 14351-1, te odredbama ovog Priloga i posebnog propisa.

2.3. Označavanje

2.3.1. Prozori i vrata označavaju se, na otpremnici i na prozoru ili vratima prema normi BAS EN 14351-1. Oznaka mora obvezno sadržavati upućivanje na tu normu, a u skladu s posebnim propisom.

2.3.2. Oznaka iz tačke 2.3.1 ovoga Priloga obvezno sadrži iskazano obavještenje o svojstvima propusnosti zraka te o ostalim svojstvima (kao što su: otpornost na opterećenje vjetrom, vodonepropusnost, prolaz topline, zvučna izolacija te otpornost na požar i propuštanje dima) kada se ta svojstva, u zavisnosti od namjene i položaja prozora i vrata u građevini i uvjetima njezine upotrebe, specificiraju projektom građevine.

3. Ispitivanje

3.1. Ispitivanje svojstava propusnosti zraka, otpornosti na opterećenje vjetrom, vodonepropusnosti, prolaska topline i zvučne izolacije prozora i vrata i uzimanje i priprema uzoraka za ispitivanje, zavisno od vrste prozora i vrata, provodi se prema normama na koje upućuje norma iz tačke 6.2.1. ovog Priloga.

3.2. Ispitivanje prozora i/ili vrata na svojstva otpornosti na požar i na propuštanje dima provodi se, zavisno od vrste prozora i vrata, prema priznatom tehničkom pravilu iz tačke 6.1.3. ovog Priloga i priznatim tehničkim pravilima na koje ono upućuje.

4. Održavanje svojstava

4.1. Održavanje svojstva prozora i/ili vrata tokom prevoza, pretovara i skladištenja mora se osigurati u skladu s uputom proizvođača.

5. Projektiranje

5.1 Djelovanje vjetra određuje se proporcionalno referentnim brzinama vjetra određenim normom nBAS ENV 1991-2-4 za odgovarajuću visinu ugradnje prozora odnosno vrata.

6. Popis priznatih tehničkih pravila i normi

6.1 Priznata tehnička pravila

6.1.2 Pravilnik o tehničkim normativima za projektiranje i izvođenje završnih radova u građevinarstvu («Službeni list SFRJ», broj: 21/90), te priznata tehnička pravila i tehničke specifikacije na primjenu kojih ta priznata tehnička pravila upućuju.

6.1.3. Pravilnik u obaveznom atestiranju elemenata tipnih građevinskih konstrukcija na otpornost prema požaru te o uvjetima kojima moraju udovoljavati organizacije udruženog rada ovlaštene za atestiranje tih proizvoda («Službeni list SFRJ», broj: 24/90), te priznata tehnička pravila i tehničke specifikacije na primjenu kojih ta priznata tehnička pravila upućuju.

6.2 Norme za prozore i vrata

6.2.1.

BAS EN 14351-1:2006	Prozori i vrata – norma za proizvod, izvedbene karakteristike – 1. dio: Prozori i vanjska pješačka vrata bez otpornosti na požar i/ili propuštanje dima (EN 14351-1:2006)
BAS EN 1192:2001	Vrata – Klasifikacija po zahtjevima za čvrstoću (EN 1192:1999)
BAS EN 1529:2001	Krila vrata – Visina, širina, debljina i kutnost – Klase tolerancije (EN 1529:1999)
BAS EN 1530:2001	Krila vrata – Osnovna i lokalna ravnost – Klase tolerancije (EN 1530:1999)
BAS EN 12207:2001	Prozori i vrata – Propusnost zraka – Klasifikacija (EN 12207:1999)
BAS EN 12208:2002	Prozori i vrata – Nepromočivost – Klasifikacija (EN 12208:1999)
BAS EN 12210:2001	Prozori i vrata – Otpornost na opterećenje vjetrom – Klasifikacija (EN 12210:1999)
BAS EN 12210/AC:2005	Prozori i vrata – Otpornost na opterećenje vjetrom – Klasifikacija – Amandman AC (EN 12210:1999/AC:2002)
BAS EN 12219:2002	Vrata – Uticaj klime – Zahtjevi i klasifikacija (EN 12219:1999)
BAS EN 12608:2005	Profili od tvrdog polivinilklorida (PVC-U) za izradu prozora i vrata –

BAS EN 13115:2005	Klasifikacija, zahtjevi i metode ispitivanja (EN 12608:2003) Prozori – Klasifikacija mehaničkih svojstava – Horizontalno smicanje, uvijanje i sile pri upotrebi (EN 13115:2001)
BAS EN 1125:2003	Građevinski okovi – Dijelovi izlaza za nuždu s pritiskom šipkom – Zahtjevi i ispitne metode (EN 1125:1997+A1:2001)
BAS EN 1125/A1/AC:2005	Građevinski okovi – Naprave izlaza za nuždu s pritiskom horizontalnom šipkom – Zahtjevi i ispitne metode (EN 1125:1997/A1:2001/AC:2002)
BAS ISO 10077-1:2005	Toplinske karakteristike prozora, vrata i zaslona – Proračun koeficijenta prolaska topline – 1. dio: Pojednostavnjena metoda (ISO 10077-1:2000; EN ISO 10077-1:2000)
BAS ISO 10077-2:2005	Toplinske karakteristike prozora, vrata i zaslona – Proračun koeficijenta prolaska topline – 2. dio: Numerička metoda za okvire (ISO 10077-2:2003; EN ISO 10077-2:2003)